

súdu alebo podá proti súdnemu usneseniu rekurz. Toto posledné ustanovenie je v súhlase s ustanovením § 45, odst. 4, čl. VI. ex. nov. č. 23/1928 Sb. z. a n., podľa ktorého môže poddlžník platebný zákaz napadnúť rekurzom.

V dôsledku práve uvedených zákonných predpisov Hlavné finančné riaditeľstvo v Užhorode, ako poukazujúci úrad poddlžníka-štátu, vytýkajúc napadnutému ním exekúciu povoľujúcemu usneseniu porušenie zákonného predpisu vl. nar. zo dňa 2. apríla 1936, č. 86 Sb. z. a n. je k podaniu takéhoto rekurzu priamo povolané a tým i legitimované a neobstojí formálna výtka exekventky, že tento rekurz mal byť v zastúpení štátu-poddľníka podaný finančnou prokuratúrou.

Rekurzu exekventky nebolo vyhovené ani vo veci samej, lebo vl. nar. zo dňa 2. apríla 1936, č. 86 Sb. z. a n. v § 6, odst. 2, kategoricky predpisuje, že v prípade, keď exekvent navrhuje nariadenie exekúcie na určitú časť majetku dlžníkovho, ku ktorému patria nesporne i pohľadávky exekúta proti tretím osobám (v súdenom prípade na prídel prirážok), musí byť prejav zemského úradu v Užhorode o tom, pokiaľ je prípustná exekúcia na tento prídel obecných prirážok, ktoré má exekútovi — mestu M. — vyplatiť Hlavné finančné riaditeľstvo v Užhorode, priložený už k exekučnej žiadosti, a preto rekurzný súd správne pre nedostatok priloženia tohoto prejavu k exekučnej žiadosti túto zamietol.

Toto stanovisko neodporuje rozhodnutiu Najvyššieho súdu Úr. sb. č. 1738, na ktoré sa exekventka odvoláva, lebo toto rozhodnutie bolo vynesené pred platnosťou vl. nar. č. 86/1936 Sb. z. a n. teraz platného.

Čís. 16146.

Platnosť zlatej doložky smluvnej, ujednanej pred účinnosťou zák. č. 25/1934 Sb. z. a n., nebola dotknutá ustanovením odst. 3 čl. I. tohoto zákona.*)

(Rozh. z 15. apríla 1937, Rv IV 630/36.)

Nájomnou smluvou z 15. februára 1930 byly žalovanej strane na dobu 10 rokov prenajaté kancelárske miestnosti a v smluve bolo ujednané, že ročné nájomné činí 55.000 Kč pri zlatej hodnote čsl. koruny v čase uzavrenia smluvy: 1 Kč = 44.58 mgr rýdzeho zlata a že — akby sa tento pomer zmenil aspoň o 10% či už nahor a či nadol — zvýši ale sníži sa v rovnakom pomere aj ujednané nájomné. Podľa stanoviska žalujúcej strany patrí jej ako prenajímateľke po vydaní zákona č. 25/1934 Sb. z. a n., ktorým bola zlatá hodnota čsl. koruny snížená na 1 Kč = 37.15 mgr rýdzeho zlata, zvýšené nájomné 66.000 Kč ročne a žalobou, o ktorú ide, domáhala sa toho, aby žalovaná strana zaviazaná bola zaplatiť jej na nájomné, ktoré bolo splatné v jednotlivých

*) Rovnako: Úr. sb. č. 2983 (Sb. n. s. č. 15714).
Opačne: Úr. sb. č. 2427 (Sb. n. s. č. 14920).

štvrtrokoch, počnúc od 1. apríla 1934 do 1. januára 1936, dotyčný rozdiel 2.750 Kč štvrťročne, tedy v celku 22.000 Kč s prísl., a platiť jej nabudúce nájomné 16.500 Kč štvrťročne.

O b a n i ž š i e s ú d y žalobu zamietly, N a j v y š í s ú d na dovoláciu žiadosť žalujúcej strany rozsudok odvolacieho súdu s účinkom aj na rozsudok súdu I. stolice čiastočne zmenil tak, že prisúdil istinu 22.000 Kč s prísl., inak dovoláciu žiadosť zamietol.

D ô v o d y :

Prvá časť žalobnej žiadosti smeruje na zaplatenie čiastok štvrťročne splatného nájomného, o ktoré sa v dôsledku uplatnenej zlatej doložky a následkom zákona zo dňa 17. februára 1934, č. 25 Sb. z. a n. nájomné podľa stanoviska žalujúcej strany zvýšilo, počnúc od 1. apríla 1934 do 1. januára 1936.

Druhej časti žiadosti, »že žalovaná strana je povinná platiť žalujúcej strane ako nájomné za kancelárske miestnosti v žalobe popísané 16.500 Kč štvrťročne, ináč podľa podmienok uvedených v žalobe«, nebolo možno vyhovieť, lebo pokiaľ by išlo o žiadosť na plnenie, prekáža tomu ustanovenie § 131 Osp. dotyčne plnení splatných po vynesení rozsudku, lebo však nejde tu o obdobné plnenie, n e z á v i s l é od vzájomného plnenia, pokiaľ by však bolo treba pokladať túto žalobu za určovaciu (§ 139 Osp.), je neurčitá, lebo určenie zaviazanosti závisí tak na trvaní nájomného pomeru, ako aj na smluvnom použití zlatej doložky, ktorej použitie pre budúcnosť nemožno rozsudkom určiť.

Ponevác žalujúca strana nerozšírila žalobu určitým spôsobom na plnenie splatné do vynesenia rozsudku odvolacieho súdu a neurčitost' tohoto návrhu, pokiaľ ide len o určenie práva, neodstraniła, ba vo vyložení ohľade ani odstrániť nemohla, bolo treba zamietnuť dovoláciu žiadosť proti rozsudku, tejto časti žaloby nevyhovivšiemu.

Pokiaľ ide o prvú časť žaloby, je však dovolacia žiadosť oprávnená.

Najvyšší súd odchyľil sa už od stanoviska, zastávaného rozhodnutím č. Rv IV 171/35 (Úr. sb. č. 2427, Sb. n. s. č. 14920) novším rozhodnutím č. Rv III 288/36 (Úr. sb. č. 2983, Sb. n. s. č. 15714) a nepokladá už ustanovenie odst. 3 čl. I. zák. č. 25/1934 Sb. z. a n. za také, ktoré svojím obsahom vylúčilo platnosť dohody, ktorá sa stala ešte pred účinnosťou cit. zákona a ktorou nájomné malo sa upraviť na základe zlatej hodnoty československej meny z času uzavretia nájomnej smluvy (1 Kč = 4.58 mgr rýdzeho zlata) v tom prípade, keď by sa tento pomer o viac ako o 10% zmenil, či už hore alebo dolu.

Po vydaní nového devalvačného zákona č. 262/1936 Sb. z. a n. obsahujúceho v § 1, odst. 5, ustanovenie rovnako štylizované, akým je ustanovenie odst. 3 čl. I. zák. č. 25/1934 Sb. z. a n., sú bezpredmetné pochybnosti o vôli zákonodárcu aj dotyčne tohoto zákona, so zreteľom na dôvodovú zprávu k vládnemu návrhu (tisk č. 633 poslaneckej snemovne), že cit. ustanovením nie sú dotknuté úmluvy či tuzemské, či

medzinárodné, ktoré znejú na československé koruny, vyjadrené určitým obsahom zlata, a na ktorý údaj poukazuje tiež zpráva rozpočtového výboru, tisk č. 293 senátu.

Ostatne aj nauka ustálila sa v názore, a to bez ohľadu na cit. dôvodovú zprávu, že ustanovením zák. č. 25/1934 neboly dotknuté predchádzajúce dohody tohoto obsahu (ako plynie z vývodov Sedláčkových v Komentáre k o. z. o., str. 532—537 k §§ 986 a 987 a z redakčných poznámok časopisu »Právní praxe« roč. I. č. 7 k článku Jozefa Winternitza).

Aj keď sa pripustí, čo tvrdí dovolacia odpoveď, že zlatá klauzula bola pojatá do nájomnej zmluvy len proto. aby jedna strana na úkor druhej sa neobohatila, preca, hľadiac na jasné a určité znenie zlatej doložky, podľa ktorej v dôsledku zmeny pomeru zlata v Kč o 10% má sa nájomné v rovnakom pomere snížiť alebo zvýšiť, nemožno usudzovať na obohatenie žalujúcej strany, keďže táto obdrží len smluvou vymienené plnenie.

Proti číselnému výpočtu žalobného nároku na doplatenie rozdielov nebolo námietok, ostatne správnosť tohoto výpočtu vychádza z rovnice $55.000 : x = 37.15 : 44.58$.

Preto bolo treba dotyčne prvej časti žalobného nároku na oprávnenú dovoláciu žiadosť rozhodnúť, ako sa stalo.

Čís. 16147.

Dolárová doložka v dlhodobej zmluve o dodávaní elektrického prúdu. Jej výklad.*)

(Rozh. z 16. apríla 1937, Rv III 877/36.)

Dlhodobou zmluvou, uzavrenou v r. 1925, zaviazala sa žalujúca strana dodávať žalovanej strane elektrický prúd. Cena prúdu určená bola v r. 1930 ujednaním strán tak, že sa skladala z dvoch složíek: 1. t. zv. pohyblivej složky, určenej podľa menlivých cien uhlia, a 2. t. zv. pevnej složky, určenej na 14 hal. za jednotku elektrického prúdu. Pri pevnej složke bolo uvedené, že sa zakladá na značení Kč na newyorkej burze ku dňu 11. decembra 1925 $296\frac{1}{4}$ dolárov = 10.000 Kč; ak by sa toto značenie v mesačnom priemere zmenilo o 5% alebo viac, mala sa v rovnakom pomere zmeniť aj pevná složka 14 hal.; mesačný priemer mal byť počítaný ako aritmetický stred značení v 1., 10. a 20. deň mesiaca, v ktorom sa dialo vyúčtovanie, a zmeny kurzu mali byť vzaté do povahy len, ak priemerná zmena aspoň 5% trvala už tri za sebou idúce mesiace. Podľa stanoviska žalovanej strany devalváciou dolára v r. 1933 nastal smluvný prípad sníženia ceny elektrického prúdu, a preto z kúpnej ceny za prúd, odobraný v mesiacoch január—marec 1934, učinila si príslušnú srážku. — Žalujúca strana domáhala sa tohoto nedoplatku žalobou.

*) Srovn.: Úr. sb. č. 2661, Sb. n. s. č. 14120, 14304, 15100, 15518, 15638.